

УДК [37.091.32:78:373]: – 027.54

<https://doi.org/10.37041/2410-4434-2020-15-13>

РЕГІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ НА УРОКАХ МУЗИКИ В ШКОЛІ

Василь Богданюк,

аспірант,

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича,

м. Чернівці, Україна

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-1208-8161>

e-mail: vrpe2011@ukr.net

Анотація. Ставлення до духовної спадщини багато в чому характеризує суспільство кожної країни. Її збереження та примноження залежить не тільки від реалізації різноманітних державних програм та фінансової підтримки, а й від того, яким чином ця спадщина буде представлена в повсякденному житті, в шкільному середовищі, в сім'ї. В цьому зв'язку роль уроків мистецтва, зокрема музики, і характер роботи вчителя є визначальними. У статті наведено спробу на основі комплексного історико-культурного аналізу представити шляхи впровадження регіонального компоненту музичної культури в шкільні уроки музики через вивчення пісенної спадщини рідного краю.

Виходячи з досліджень проблем формування компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва, можна стверджувати, що процес їхньої професійної підготовки повинен створювати сприятливі умови для освоєння духовних та художніх цінностей задля передачі їх учням. Нові орієнтири діяльності вчителів музичного мистецтва, затверджені Державним стандартом початкової освіти, вимагають виховання у студентів музично-педагогічних закладів вищої освіти творчого підходу до національної культурної спадщини.

Творчий підхід може ґрунтуватися лише на осягненні культурного доробку попередніх поколінь, оскільки культура – це скарб, що передається з минулого в майбутнє. Тому майбутнім вчителям музичного мистецтва необхідно мати чіткі уявлення щодо історико-культурних особливостей країни, й зокрема, регіону, в якому живуть вони та їхні учні.

Зважаючи на поступальний характер музичної освіти в Україні, можна побачити, що інтерес до культурної спадщини завжди був їй притаманний. Але вивчення музичного мистецтва частіше ґрунтувалося на здобутках найвизначніших українських композиторів та виконавців. Використання пам'яток культури місцевого значення у навчальному процесі дозволяє підвищити його ефективність, посилює виховний потенціал у самому регіональному осередку, точніше реконструювати об'єктивну еволюцію історико-культурної зони. Все це забезпечує більшу зацікавленість учнів, гордість за свою малу батьківщину. На прикладі Буковини зроблено спробу представити можливі шляхи впровадження регіонального компоненту у вивчення музики на уроках в школі.

Ключові слова: *культура, духовна спадщина, музичне мистецтво, регіональний компонент, історико-культурний ареал, музичне краєзнавство.*

Постановка проблеми. Сучасні історичні та суспільно-політичні події зумовлюють появу нових багатонаціональних територій як невід'ємної ознаки глобалізованого світу. Тому проблема злагоди, консенсусу, єднання всіх суспільних сил є дуже актуальною. Пошук для України яскравого взірця примирення, конструктивного діалогу спонукає до вивчення історії, віросповідань, культури, мов у кожному куточку нашої держави. Ставлення до своєї матеріальної й духовної спадщини багато в чому характеризує націю. Чи збережуть регіональну музичну культуру майбутні покоління, залежить від того, яким чином ця культура буде представлена в повсякденному оточенні, в шкільному середовищі, в сім'ї.

Значною в цих процесах видається роль вчителя музики в школі.

Постановка проблеми, її зв'язок з важливими завданнями. Новітні процеси в сучасному музично-освітньому просторі України демонструють тенденцію до посилення вектору національної ідентифікації особистості, до відродження національної культури. Особливо актуальними ці процеси є в світлі впровадження Нової української школи, де серед ключових компетентностей учнів визначено культурну компетентність, що передбачає «...залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості» (останова КМУ, 2018). Реалізація цих завдань можлива через вивчення національної художньої спадщини, зокрема, пісенної.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми, виокремлення невирішених її частин. Проблеми формування компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва досліджували О. Рудницька, С. Горбенко, О. Олексюк, Л. Гаврилова, Н. Мурована, Т. Руденька, Л. Пастушенко. Місце і роль національних художніх традицій у системі світогляду українських музикантів висвітлені в роботах таких науковців як І. Ляшенко, С. Грица, А. Іваницький, О. Зіневич. Дослідження музичної культури Буковини здійснювали Р. Пилипчук, К. Демочко, М. Білинська, С. Процик, П. Никоненко, М. Юрійчук, О. Яцків, Я. Мельничук, Т. Сулятицький. У працях авторів стверджується, що система професійної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва ґрунтується на основі культури рідного народу як минулої доби, так і сучасної. Національну культуру можна визначити як відтворення у нормах поведінки, у правилах життя і діяльності, традиціях і звичаях народу того, що є специфічним для його етноісторичної соціальної індивідуальності. Національна культурна спадщина є тим

«носієм», що виконує функцію самозбереження народу і відтворює його ментальність. Отже, процес професійної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва повинен створювати сприятливі умови для освоєння духовних та художніх цінностей задля передавання їх учням. Вихід на нові стандарти діяльності вчителів музичного мистецтва полягає у вихованні у студентів творчого підходу до національної культурної спадщини. Водночас не слід забувати, що це поняття тісно пов'язане з соціальним, політичним, економічним, полікультурним, інформаційно-комунікаційним чинниками.

Методологія дослідження ґрунтується на аналізі та синтезі наукових та історичних джерел, що засвідчують спадковість у розвитку музичної освіти і виховання в Україні та необхідність внесення в неї нових елементів внаслідок сучасних вимог до освіти та зміни умов життєдіяльності.

Формулювання мети і завдань статті. У статті на основі комплексного історико-культурного аналізу представимо шляхи впровадження регіонального компоненту музичної культури в шкільні уроки музики через вивчення пісенної спадщини рідного краю.

Виклад основного матеріалу. Внаслідок історичного процесу і взаємодії різних чинників українська культура (зокрема, музична) склалася як неоднорідна. Звертаючись до історичних матеріалів, слід зазначити, що захоплення Угорщиною Закарпатської України відбулося вже у XIII столітті. Протягом XIV століття більшість етнічних українських земель також була загарбана іноземними державами. Галичина після багаторічних війн між Польщею, Угорщиною та Литвою відійшла до Польського королівства, а Литва завоювала Подніпров'я, в тому числі Київську та Подільську землі. Після втрати незалежності Угорщиною Закарпаття перейшло під владу Трансильванського князівства, а з XVII століття – під владу Австрії. Буковинські землі у XV–XVI століттях перебували під владою Молдавського князівства, а коли Молдавія ввійшла до складу

Туреччини, то й під її владою. У другій половині XVII століття територія Лівобережної України опинилася під владою Московської держави, а Правобережна Україна залишилась у складі Речі Посполитої. Пізніше, наприкінці XVIII століття, внаслідок розділу Речі Посполитої українські землі потрапили до складу Австрії, Російської імперії та Туреччини. Протягом наступних століть державний устрій багато разів змінювався. Але в будь-якому разі політика метрополій була скерована на дискримінацію політичних і національно-культурних прав українського населення аж до повної його асиміляції. Війни XX століття призвели до нового переділу територій України, які не враховували меж етнічного розселення українців. Не сприяли державно-національним інтересам України репресії та депортації національних меншин.

Однак навіть ці складні геополітичні процеси не можна трактувати як однозначно негативні. Стикаючись із сусідніми культурами, український народ знайомився з їхніми цінностями, ідеями та художніми способами їх вираження. І таким чином, українська культура мала можливість збагачувати свій суспільний духовно-естетичний досвід. У цьому контексті музичне мистецтво отримувало також потужний імпульс для розвитку музичної освіти.

Вже у період Київської Русі музика була обов'язковим елементом навчання у перших християнських школах, де вона переважно була пов'язана із богослов'ям. Але у світських школах, крім церковного пісенспіву, використовувалася і народна пісенна творчість, а також твори, що славили історичні події та їх героїв. У період XVI–XVIII ст. картина музичного життя та освіти внаслідок окреслених вище історичних причин була дуже строкатою. Церковно-приходські, латинські, протестантські, єзуїтські та уніатські школи впроваджували своє уявлення про зміст і форми музичної освіти. Великою заслугою уніатських шкіл, зокрема, було те, що через їх збірники, надруковані спрощеною системою нотного запису, впроваджувалися

побутові норми духовного співу. Втім, вплив світського єзуїтського та «книжного» протестантського навчання призвів до певного занепаду традицій православних шкіл. Саме за цих обставин виникає братський рух. Численні братські школи, що засновувалися на греко-латинсько-руських, русько-польських, греко-слов'янських підвалинах, відігравали значну роль у поширенні музичної грамоти, відродженні традицій хорового співу.

У період Українського бароко виникають нові форми навчальних закладів – січові школи під протекторатом козацтва, а також колегії та академії. У них найбільш поширеними формами музикування були кантовий та партесний спів. У цей період починають свій композиторський шлях А. Ведель, М. Березовський, Д. Бортнянський, які в своїх опусах поєднували європейські прийоми письма з народним мелосом. У творах Г. Сковороди фігурують народні та “міські” пісні. Особливого значення набуває народна танцювальна музика, а з нею і виконання на музичних інструментах.

Наступний етап розвитку української музичної освіти найбільше пов'язаний із просвітницькими тенденціями, а його заклади стають носіями національної історико-етнологічної ідеї. Саме в цей час поживляється збирання та запис фольклору. Зусиллями П. Сокальського, О. Гулака-Артемовського, М. Лисенка, О. Рубця було створено базу вітчизняної фольклористики. На основі народно-пісенного матеріалу створювалася переважна більшість вітчизняних (і не тільки) музичних творів. Поширення збірок народних пісень заохочувало домашнє музикування, хоровий та сольний спів в навчальних закладах. На ґрунті практично всезагальної музичної освіченості висувалися такі неперевершені знавці української пісні як письменник І. Нечуй-Левицький, перший ректор Київського університету М. Максимович, викладач університету, відомий історик М. Костомаров. На цих же підвалинах ґрунтувалася діяльність наступної плеяди українських композиторів –

В. Барвинського, І. Воробкевича, Ф. Колесси, М. Леонтовича, С. Людкевича, Д. Січинського, Я. Степового, К. Стеценка, Є. Мандичевського та інших.

Українська музична освіта ХХ століття ґрунтувалася на підвалинах розвитку суспільних наук, сплеску самоусвідомлення нації. Тому народна пісня та композиторська творчість ставали необхідним компонентом загальної освіти і базою для самостійної творчості. Слухання музики, її аналіз, виконання, рух чи малювання з музикою, іноді навіть інсценування творів були новітніми формами роботи. Практичне засвоєння музики починалося саме з пісенного жанру, як найбільш близького дітям і дорослим. Звукові та словесні форми пісень активізували інтелектуальне начало в музичному сприйнятті і, таким чином, дозволяли вибудовувати шлях від простого до складного в музичній освіті.

Втім, не всі тенденції ХХ століття були такими сприятливими. Ідеологеми «радянської культури», зокрема, виховання «нової людини» призводили до стандартизації освіти, а отже, і до стандартизації мислення, до відриву від справжнього національного коріння, до затискання національних почуттів або в хибно «патріотичні», або в вузькі фольклорно-етнографічні рамки.

У роки після Другої світової війни відбувся новий сплеск цікавості до змісту музичної освіти вже на сучасних наукових основах психології та педагогіки. Зокрема, велика увага надавалася розвитку дитячих хорів, чий репертуар складався з пісень рідного краю, дитячих пісень радянських композиторів. На сучасному етапі розвитку музичної освіти провідними тенденціями є інтеграція України в загальноєвропейський простір, зміна знаннєвого підходу в музичній освіті на креативний, а також переважання мережевого спілкування над ієрархічним.

Саме на тлі останньої тенденції відбувається зростання інтересу молоді до музичної творчості, до відродження регіональної художньої культури і національних традицій. З

поширенням технічних засобів звукогенерації, звукозапису та звуковідтворення все активніше стає самодіяльна музична творчість як єдність авторської, виконавської, святкової культури. Однак захопленість молоді розважальною поп-музикою, відхід від сприйняття розвинених форм музичного висловлювання показують необхідність втручання у формування музичних смаків на основі повернення до народної музичної творчості в діалектичній єдності з фольклором інших народів, а також в контексті осягнення естетичного змісту музики взагалі (Сухомлинська, 2003).

Осягнення естетичного змісту музики відбувається поступово в процесі музичного виховання. Для сучасного історичного етапу важливими підвалинами цього процесу стали праці Б. Теплова щодо психології музичних здібностей, методика Н. Гродзенської, яка стосувалася процесів розвитку музичного сприйняття та формування слухацької культури, програма «Музика» О. Ростовського. Програма «Мистецтво» Л. Масол, а також концептуальні дослідження О. Рудницької, Г. Падалки, О. Щолокової, О. Олексюк зосередили увагу на формуванні духовного потенціалу особистості, забезпеченні світглядних основ естетичної діяльності молоді. В цьому ж руслі знаходяться дослідження, спрямовані на підвищення ефективності художньо-естетичної підготовки майбутніх вчителів мистецьких дисциплін, від яких залежить майбутнє естетичне виховання підростаючого покоління. Одним із концептуальних напрямів реформування вітчизняної музичної освіти і виховання вчені та практики називають поглиблення в ній етно-культурознавчого аспекту, зокрема ідей і провідних положень музичної україністики. Використання української народної та академічної пісенної та хорової культури як основи навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва орієнтує на духовне збагачення нашого суспільства (Олексюк, 2006).

Однак перелічені вище особливості історико-культурного регіонального розвитку не дозволяють цілком

задовольнитися згуртуванням всієї мережі музичних закладів та досліджень навколо київської школи, оскільки це призведе до нівелювання індивідуальних творчих устремлінь. Наприклад, А. Мірошникова підкреслює важливість індивідуального підходу до розвитку кожного студента та уникнення стандартизації у процесі диригентсько-хорової освіти (Мірошникова, 1993, р. 7). Реалізація принципу диференціації та індивідуалізації навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва в педагогічних закладах вищої освіти вимагає підвищення ролі феноменологічного та етнокультурного підходів, збагачення змісту освіти регіональними, місцевими культурними та художніми цінностями. Такі пріоритети дозволять підготувати гідне покоління педагогів-музикантів, які в майбутньому будуть виховувати школярів на основі української національної культури, формувати уявлення учнів щодо причетності до свого народу та його традицій, що буде сприяти відчуттю патріотизму та громадянської позиції майбутнього покоління. Тому є природнім вивчати музичну культуру в руслі музичного краєзнавства. Цей напрям визначається як «...поліфункціональний транслятор використання місцевого музичного матеріалу, передового музично-педагогічного досвіду в конкретному регіоні...» (Шевченко, 2010, р.52).

У межах цього напрямку можливе введення регіонального компоненту у вивчення музики в школі, а для забезпечення цього процесу – в музично-педагогічних ЗВО у вивчення методики викладання. Без сумніву, використання пам'яток культури місцевого значення у навчальному процесі дозволяє підвищити його ефективність, а також посилює виховний потенціал у самому регіональному осередку (наприклад, місті, де розташовано такий навчальний заклад чи цілій області). Використання регіонального аспекту дозволяє реконструювати об'єктивну етнічну історію ареалу, еволюцію історико-культурної зони. Гордість за свою малу батьківщину, вихована через вивчення та засвоєння культурної специфіки місцевості, не може не позначитися на

загальному настрої людей. Виявлення культурної специфіки окремої місцевості підкреслення її значущості в розвитку культури і мистецтва цілої країни викликає більшу зацікавленість студентів, бо дозволяє сприймати національну культурну спадщину на конкретних прикладах, а не абстрактних уявленнях. Знання специфіки культурної історії регіону дозволяє також навчитися співвідносити місцеві і загальні процеси історико-культурного розвитку країни, краще розуміти сучасну історію. Більше того, знання свого регіону з точки зору культурних ресурсів дозволяє краще орієнтуватися в подальшому формуванні його культурного та соціального середовища. А в умовах постіндустріального суспільства знань навіть монетизувати ці ресурси як креативні кластери чи хаби.

Однак, не можна не вказати на небезпеку перебільшеного звеличення свого регіону, наголошення на його винятковій ролі в історичному процесі. Сучасний стан країни, коли схід і захід, центр і південь майже розколоті, коли в суспільстві панує неприйняття “іншого” та зневажливе ставлення один до одного, найбільш важливо підкреслювати не різницю в костюмі, орнаменті чи мелодичній лінії. Важливим є довести, що роль певного регіону полягає у своєму внеску в функціонування складного живого організму національної культури. Без цього внеску культурний організм перестає бути цілісним, позбавляється однієї з привабливих і оригінальних рис.

У дослідженні регіонального компоненту вчені пропонують використовувати методи географічної осі історії, географічно-економічні методи, компаративістику та міждисциплінарність. Але цього замало, і допомогти можуть також такі методи як метод історико-культурної реконструкції, культурного синтезу, системний та інтертекстуальний методи. Центри локальної культури саме за допомогою цих методів дають можливість виявити специфіку художнього життя регіону та вписати його в картину художнього життя цілої країни, оскільки часто

подібні історичні, економічні та художні події відбуваються в декількох регіонах світу одночасно (вписуючись, в свою чергу, в світові процеси художнього, економічного, суспільного, політичного розвитку).

Виклад основного матеріалу. В результаті досліджень ми обрали як приклад регіон Буковини, проаналізували музичні твори, які можна ввести до шкільних програм вивчення музики, а також тих композиторів та виконавців, творчість яких увійшла в скарбницю українського музичного мистецтва. Територія Буковини є найбільш строкатою в національному та конфесійному складі. Ця територія, незважаючи на численні історичні зміни влади, завжди славилася толерантністю ставлення людей один до одного. І саме культура наводила мости і єднала мешканців краю, водночас надаючи кожному народу право і можливість залишатися самим собою (Антошкіна, Гадинко, Красовська, Сигеда, Сухомлинов, 2010).

Територія Буковини протягом століть була перехрестям торгівельних шляхів, а також ареною політичних та воєнних сутичок. Це також не могло не позначитися на культурі краю. Достатньо згадати старовинну історичну пісню «Ой, Хотине, граде давній, на всю землю вельми славний...», де йдеться про місто Хотин, чия фортеця була збудована ще у XIII столітті, а пізніше була свідком історичної Хотинської битви, де була на тривалий час зупинена турецька експансія на північ, а також боїв визвольної боротьби України проти Польщі. Отже, історична пісня в першу чергу може бути використана в роботі вчителя музики як матеріал для вивчення пісенної спадщини рідного краю.

Уваги заслуговують також пісні, що століттями супроводжували побут та працю жителів Буковини: пісні пастухів-вівчарів, що співалися на святах першого вигону худоби на полонину навесні, пісні плотогонів на Черемоші, жартівливі пісні молоді на Маланку. Справжніми перлинами є народні пісні «Ой там у лісі», «Як ішов я від своєї милої», «Ой, Сірбане, Сірбаночку». Інтерес для вивчення

представляють також старовинні місцеві козацькі та стрілецькі пісні, такі як, наприклад, «Там скачуть карі коні», «Ой полечко поле», «Любила-кохала одного козака». Прикладами для вивчення духовних та народно-обрядових пісень можуть слугувати колядки і щедрівки «Новая рада», «По цілому світі», «Ой, чинчику-Васильчику», «Ой на річці на Йордані», «Повід сходу Сонця», «Йордан – вода студенька». Оскільки колядування і щедрювання поширені й зараз, знання дітьми і дорослими достатньо різноманітного репертуару дозволить повернути до життя традицію змагання між співочими громадами.

Уваги вчителя музики заслуговують і обрядові пісні, наприклад, весняні хороводи «Перепілка», «Жучка», «Марена», «Кривий танець». Вони можуть стати основою для цілих інсценізованих міні-спектаклів, які здатні урізноманітнити репертуар для роботи в класі музики. Репертуар можна також збагатити за рахунок народних пісень «Сухая верба», «Кувала зозуля», «Ой вижду я на ту гору», «Сумно мені, сумно, як вечір, так рано», «Проводжала мати», «Шумить, гуде ліщинонька», «Ой, ти, дубе, дубе», «Ой, зашумів гай», «Чубата курка», «Господиня гарная», «Іванку, Іванку» та інші. Усі ці пісні можна почути у виконанні фольклорних колективів, що існують на Буковині та беруть участь у численних фестивалях, ярмарках та святах.

Оскільки регіон справді є багатонаціональним, то вивчення пісень рідного краю не може обійтися без польських, угорських, німецьких, вірменських, єврейських, румунських народних пісень.

Розмаїття традиційної культури живе й донині в культурі сучасній. Творцями першого покоління української естрадної пісні були П. Майборода, О. Білаш та І. Шамо, Б. Буєвський, А. Пашкевич, К. М'ясков, А. Кос-Анатольський, В. Верменич, А. та В. Філіпенки, Ю. Рожавська та ін. Їхні пісні не лише змістом, а й мелодикою схожі на народні. Зіркою сучасної музичної культури буковинського краю, що

створила свій унікальний стиль, є С. Ротару. Успіх до виконавиці прийшов після зйомок у музичному фільмі «Червона рута», названому так за однойменною піснею композитора В. Івасюка. Пісні цього композитора, для якого характерне тонке і гармонійне поєднання народного мелосу і сучасних естрадних ритмів, виконували В. Зінкевич, Н. Яремчук, І. Бобул та Руслана (Лижичко). Одним із буковинців, хто отримав визнання як композитор і співак, є П. Дворський. Представником сучасної музичної культури є артист Я. Табачник.

Краєзнавча музична скарбниця поповнюється творами не тільки композиторів, виконавців, а й майстрів музичних інструментів, викладачів музичних навчальних закладів, аранжувальників, учасників аматорських колективів, гуртків, працівників музичних бібліотек, організаторів фестивалів, конкурсів, керівників музичних театрів, філармоній та ін. Без глядача, слухача, які захоплюються культурою, краєзнавча музична спадщина перетворюється в архівне явище. Тому всіх, хто працює на ниві музичної освіти, культурного просвітництва, поширення музичного доробку свого краю, можна з повним правом віднести до поширювачів музичної культури рідного краю.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, музичну культуру рідного краю визначає система досягнень у сфері музичної творчості, виконавства та освіти, а також рівень освіченості людей краю в галузі музичного краєзнавства.

Виховання в учнівської та студентської молоді позитивного ставлення і любові до музичної культури рідного краю вбачаємо можливим на основі вивчення пісенної культури. Означений ресурс визнається найбільш доступним, достатньо різноманітним і потужним джерелом особистісного розвитку учнів закладів загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буковина: спільна культурна спадщина. Інформаційно-довідкове видання. Видавничо-інформаційний центр “Місто”. Чернівці, 2009. 199 с.
2. Мирошникова А. А. Воспитание профессиональных качеств дирижёра-хормейстера в классе хорового дирижирования. Киев, 1993. 16 с.
3. Олексюк О. М. Музична педагогіка: Навчальний посібник. Київ : КНУКіМ, 2006. 188 с.
4. Антошкіна Л., Гадинко О., Красовська Г., Сигеда П., Сухомлинов О. Особливості буковинського пограниччя: історія культурного полілогу. Донецьк: ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2010. 238 с.
5. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (дата звернення: 10.01.2020)
6. Сухомлинська О.В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. Київ : А.П.Н., 2003. 68 с.
7. Шевченко О. Музичне краєзнавство як засіб реалізації культурологічного підходу у професійній підготовці майбутніх музикантів-педагогів. *Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей*: Матеріали звітної наукової конференції ІПОД НАПН України за 2009 рік. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2010. С. 52-54.

REFERENCES

1. Bukovyna: spil`na kul`turna spadshhyna. [Bukovyna: common cultural heritage.] 2009. Informacijno-dovidkove vydannya. Vydavnycho-informacijnyj centr “Misto”. Chernivci.
2. Myroshnykova, A. A., 1993. Vospytanye professyonalnyh kachestv dyryzhera-hormejestera v klasse horovogo dyryzhyrovanya. [Fostering professional qualities of a conductor-choirmaster in the class of choral conducting.] Kyiv.

3. Oleksyuk, O. M., 2006. Muzychna pedagogika: Navchal'nyj posibnyk. K.: KNUKiM.

4. Antoshkina, L., Gadyanko, O., Krasovska, G., Sygeda, P. and Suhomlynov, O., 2010. Osoblyvosti bukovyns'kogo pogranychchya: istoriya kul'turnogo polilogu. [Features of the Bukovynian border: the history of cultural polylogue.] Doneczk: TOV "Yugo-Vostok, Ltd".

5. Pro zatverdzhennya Derzhavnogo standartu pochatkovoyi osvity [About the statement of the State standard of Primary education]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 21 lyutogo 2018 r. no. 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>

6. Suhomlyn's'ka, O.V., 2003. Istoryko-pedagogichnyj proces: novi pidxody do zagal'nyh problem. [Historical - pedagogical process: new approaches to general problems.] K.: A.P.N.

7. Shevchenko, O., 2010. Muzychne krayeznavstvo yak zasib realizaciyi kul'turologichnogo pidxodu u profesijnij pidgotovci majbutnix muzykantiv-pedagogiv. [Musical regional ethnography as a means of realization of culturological approach in professional training of future musicians-teachers] Pedagogichna majsternist' yak systema profesijno-mystecz'kyh kompetentnostej: Materialy zvitnoyi naukovoyi konferenciyi IPOOD NAPN Ukrayiny za 2009 rik. Vinnyca: TOV firma «Planer», pp. 52-54.

Bogdaniuk Vasyl

REGIONAL COMPONENT IN THE LESSONS MUSIC IN SCHOOL

Abstract. *The attitude to the spiritual heritage characterizes the society of each country in many ways. Its preservation and multiplication depends not only on the implementation of various state programs and financial support, but also on order, how this heritage will be presented in everyday life, in the school*

environment, in the family life. In this connection, the role of art lessons, including music, and the disposition of the teacher's work are crucial. The article presents an attempt to present, on the basis of a comprehensive historical and cultural analysis, ways of incorporating a regional component of musical culture into school music lessons through the study of the song heritage of the native land.

Based on research into the problems of competence formation of future music teachers, it can be argued that the process of their professional training should create favorable conditions for the development of spiritual and artistic values for the transfer of their pupils. The new guidelines for the activity of teachers of music arts, approved by the State standard of primary education, require the education of students of music and pedagogical institutions creative approach to the national cultural heritage. A creative approach can be based only on an understanding of the cultural heritage of previous generations, since culture is a treasure that is passed down from the past to the future. Therefore, future music teachers need to have a clear understanding of the historical and cultural features of the country, and in particular the region in which they and their pupils live.

Given the progressive character of music education in Ukraine, it can be seen that interest in cultural heritage has always been inherent in it. But the study of musical art was based often on the achievements of the most prominent Ukrainian composers and performers. The use of local cultural components in the educational process improves its effectiveness, enhances the educational potential in the regional center itself, and more precisely reconstructs the evolution of the historical and cultural area. All this provides greater student's interest, pride in their small homeland. An example of Bukovina is an attempt to present possible ways of introducing a regional component to music lessons in school.

Keywords: *culture, spiritual heritage, musical art, regional component, historical and cultural area, musical history.*